

368.4

Խ-11

ՎՈՐՈՇՈՒՄ

ՍԽԶՄ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՅԻ ՅԵՎ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

**ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ-
ՆԵՐՈՒՄ ՎԱՐՁՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔՈՎ
ԶԲԱՂՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՍԻՀ ՀԱՆՐԱՊԵՏ, ՍՈՑԱՊԳԱՆՁԱՐԿՂԻ ԿՈՄԻՏԵՅԻ

ՑԵՐԵՎԱՆ — 1928

1 MAR 2010

368.4

ku-11

4.

ՎՈՐՈՇՈՒՄ

ՍԽՀՄ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ
ԿՈՄԻՏԵՅԻ ՅԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

1003
14335

ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՎԱՐՁՈՒ
ԱՇԽԱՏԱՆՔՈՎ ԶԲԱՂՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՍԽՀ ՀԱՆՐԱՊԵՏ. ՍՈՑԱՊԴԱՆՁԱՐԿՂԻ ԿՈՄԻՏԵՅԻ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն — 1928

11 SEP 2013

ՏՊԱՐԱՆ ՀԵՐՄԵՍ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՁՈՒԹՅԱՆ,
ՄԱՐՔՍԻ ՓՈՂ. № 29
ԳՐԱՌԵՊ. 834Բ
ՏԻՐԱԺ 5000.

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

Հ. Ս. Խ. Հ. Ա. Շ Խ Ժ Ո Ղ Կ Ո Մ Ա Տ Ի

(19 մայիսի 1928 թ.)

ՀՍԽՀ Աշխժողկոմատը վորոշեց հրապարակել ի հանուր գերտություն և կիրառումն ՍԽՀՄ Կենտգործկոմի և Ժողկոմիսորի 1927 թ. հոկտեմբերի 26-ի վորոշումը. «Գյուղացիական տնտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրության մասին» և ի զարգացումն նրա ՍԽՀՄ Աշխժողկոմատին առնթեր Սոցիալական Ապահովագրության Համամիութենական Խորհրդի 1928 թ. մարտի 15-ի № 163 վորոշումը. գյուղացիական տնտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրության № 16 կանոնները հաստատելու մասին:

Ի. տ. Աշխժողկոմի՝ Ա. ՄԱՆՈՒԶԱՐՅԱՆ

Հայաստ. Սոցապ. Հանրապետակ. զանձարկի
նախագահի տեղակալ՝ Ն. ԴԱԴԱՅԱՆ

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

ՍԽՀՄ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՅԻ
ՅԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

26 հոկտեմբերի 1927 թ.

Գյուղացիական ճնշեսույթուններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրության մասին

ՍԽՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիսարների Սորհուրդը վորոշում են.

1. Գյուղացիական այն տնտեսությունները, վորոնց վրա չեն տարածվում գյուղացիական տնտեսություններում ոժանդակ վարձու աշխատանքը կիրառելու մասին գործադրության մեջ դրված կանոնները (արդյունաբերական տիպի տնտեսություններ), ապահովագրում են իրենց մոտ վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց պարտադիր կարգով:

2. Արդյունաբերական տիպի գյուղացիական տնտեսությունները սոցապվճար են մուծում իրենց մոտ վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց աշխատավարձի 10⁰/₀-ի չափով (7,5⁰/₀ սոցապմարմինների տրամադրության

տակ յեղած ֆոնդի հաշվին և 2,5⁰/₀ բուժոգնության ֆոնդի հաշվին) հետևյալ դեպքերում:

ա) Յերբ տնտեսությունում կիրառվում է միաժամանակ վոչ պակաս քան 3 բատրակի կամ բատրակուհու աշխատանք գյուղատնտեսական ամբողջ սեզոնի ընթացքում (տվյալ շրջանի դաշտային աշխատանքների սկզբից մինչև վերջը):

բ). Յերբ ծխի (տան) անդամները պարտավոր են վոչ ցածր քան 2-րդ կարգի արտոնագիր (պատենտ) ընտրելու իրենց արդյունաբերական կամ առևտրական ձեռնարկության համար և կամ միջնորդական զբաղմունքի հաժար, անկախ արտոնագրի կարգից:

3. Սույն վորոշման 2-րդ հոդվածի տակ չընկնող գյուղացիական տնտեսությունները, վորոնք Միութենական Հանրապետությունների Ժողովրդական Կոմիսարների Սորհուրդների հրահանգներով (ծանոթ. — գյուղացիական տնտեսություններում վարձու ոժանդակ բանվորական ուժ կիրառելու պայմանների ժամանակավոր կանոնների 1-ին հոդ.) դասված են արդյունաբերական տնտեսությունների թվում, իրենց մոտ վարձով աշխատող անձանց համար սոցապվճար են մուծում աշխատավարձի 6⁰/₀-ի չափով (5⁰/₀ սոցապմարմինների տրամադրության տակ գտնվող ֆոնդի հաշվին և 1⁰/₀ բուժոգնության ֆոնդի հաշվին):

4. Կոլլեկտիվ տնտեսությունները (ընկերություններ, արտելներ, կոմմունաներ) իրենց մոտ վարձով աշխատողներին ապահովագրում են պարտադիր կարգով, մուծելով ապվճար աշխատավարձի 6% -ի չափով (5% սոցապմարմինների ֆոնդի հաշվին և 1% բուժօգնության ֆոնդի հաշվին)։

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Սույն հոդվածում մատնանշված տնտեսություններին պատկանող տեխնիքական ու ժանդակ ձեռնարկություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց և այդ տնտեսություններում աշխատող տեխնիքական կազմի համար (գյուղատնտեսներ, արակտորիստներ և այլն) սոցապվճար է մուծվում 10% -ի չափով ($7,5\%$ սոցապմարմինների տրամադրության տակ գտնվող ֆոնդի հաշվին և $2,5\%$ բուժօգնության ֆոնդի հաշվին)։

5. Համայնական հովիվներ վարձող գյուղական (հողային) համայնքները, նրանց մասերը և գյուղացիների խմբակները, ապահովագրում են իրենց մոտ աշխատողներին պարտադիր կարգով, մուծելով նրանց համար սոցապվճար աշխատավարձի 6% -ի չափով (5% սոցապմարմինների տրամադրության տակ գտնվող ֆոնդի հաշվին և 1% բուժօգնության ֆոնդի հաշվին)։

6. Գյուղատնտեսական այն տնտեսությունները, վորոնց վրա տարածվում են գյուղացիա-

կան տնտեսություններում վարձու ուժանդակ բանվորական ուժ կիրառելու «Ժամանակավոր կանոնների» պայմանները (տնտեսություններ, վորոնցում վարձու աշխատանքը հանդիսանում է ուժանդակ աշխատանք) կարող են իրենց մոտ վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց ապահովագրել կամավոր ձևով, մուծելով նրանց համար սոցապմարմինների տրամադրության տակ գտնվող ֆոնդերի հաշվին աշխատավարձի 3% -ի չափով։

Այս հոդվածում մատնանշված գյուղացիական այն տնտեսությունները, վորոնք ապահովագրած չեն լինի իրենց մոտ վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց (նաև այս հոդվածի ծանոթությամբ նախատեսված անձանց) պարտավոր են վերջինների հիվանդության դեպքում, ալլև աշխատավորուհիների ծննդաբերության դեպքում, ապահովել նրանց համաձայն վերևում հիշատակված «Ժամանակավոր կանոնների» 13-րդ հոդվածի, իսկ խեղանդամության կամ խեղանդամության հետևանքով առաջացած մահվան դեպքում, ապահովել նրանց ընտանիքներին համաձայն նույն կանոնների 16-րդ հոդվածի։

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Սոցապմարմինները պարտավոր չեն ապահովագրելու այն անձանց, վորոնք սույն հոդվածում մատնանշված տնտե-

սեւթյուններում վարձվում են մեկ ամսից պակաս ժամանակով և 1 ամիս պակաս տեղ առանձին աշխատանքներ կատարելու համար:

7. 2-6-րդ հոդվածներում մատնանշված սոցապվճարները մոծվում են վարձողների կողմից իրենց սեփական հաշվին առանց դուրս գալու ապահովագրվածների աշխատավարձից:

8. 2-րդ հոդվածում հիշատակված գյուղացիական տնտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձինք, այլ և 4-րդ հոդվածի ծանոթության մեջ հիշատակված անձինք իրավունք ունին սոցիալական ապահովագրության գծով բոլոր տեսակի ապահովությունները ստանալու:

9. 3-րդ (բացառությամբ ծանոթության մեջ հիշված անձերից) 5-րդ և 6-րդ հոդվածներում հիշատակված գյուղացիական տնտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձինք իրավունք ունին ստանալու սոցիալական ապահովագրության գծով տրվող հետևյալ տեսակների ապահովությունը.

ա) ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստ (նույն թվում և հղության ու ծննդաբերության), բ) հաշմանդամության ապահովություն և ընտանիքի ապահովումն նրա նեցուկի մահվան դեպքում, յեթե հաշմանդամությունը

կամ մահը առաջացել են վարձու աշխատանքի հետ կապված խեղանդամության (հաշմության) հետևանքով, գ) միանվագ նպաստ յերեխային խնամելու համար անհրաժեշտ իրերը գնելու աշխատավորուհու յերեխա ծնելու դեպքում, դ) թաղման նպաստ աշխատավորի (կամ աշխատավորուհու) մահվան դեպքում, յե) բժշկական ոգնություն:

10. 2, 3, 4 (բացի ծանոթության մեջ հիշված անձանց համար մոծվող ապվճարներից) 5 և 6-րդ հոդվածներով նախատեսված սոցապվճարները հաշվում են աշխատավորների (բատրակների, բատրակուհիների, հովիվների և այլն) տվյալ խմբակի տվյալ վայրի ամսեկան միջին աշխատավարձից: Մատնանշված միջին աշխատավարձի չափը սահմանվում է յուրաքանչյուր գյուղատնտեսական սեզոնի սկզբին ամբողջ տարվա համար նահանգային, շրջանային կամ համապատասխան սոցապմարմինների կողմից, համաձայնության գալով պատշաճ արհմիությունների (միավորումի) հետ:

4-րդ հոդվածի ծանոթության մեջ հիշված անձանց համար սոցապվճարները հաշվում են ընդհանուր հիմունքներով փաստորեն վճարվող աշխատավարձից:

11. 8 և 9-րդ հոդվածներով նախատեսված

ապահովությունը տրամադրելու պայմաններն ու կարգը, այդ ապահովության չափն ու տևողությունը, այլ և կամավոր սոցիալական ապահովագրությունը իրագործելու պայմաններն ու կարգը (հոգ. 6-րդ) և սոցալավճարները գանձելու կարգը սահմանվում են ՍԽՀՄ Աշխօղկոմատին առընթեր Սոցիալական Ապահովագրության Համաժողովենական Խորհրդի կողմից:

12. Հանձնարարվում է ՍԽՀՄ Աշխօղկոմատին մշակել և իրագործել սույն վորոշումը կյանքում կիրառելու համար անհրաժեշտ կազմակերպչական միջոցները:

13. Սույն վորոշումը կյանքում ըստ առանձին շրջանների կիրառելու ժամկետները սահմանվում են ՍԽՀՄ Աշխօղկոմատին առընթեր Սոցալ. Համաժողով. Խորհրդի կողմից համաձայն Միութենական Հանրապետությունների Աշխօղկոմատներին առընթեր Սոցիալական Ապահովագրության Խորհուրդների առաջարկությունների:

14. Սույն վորոշումը կիրառելու մասին հրահանգները հրատարակվում են ՍԽՀՄ Աշխօղկոմատին առընթեր Սոցիալական Ապահովագրության Խորհրդի կողմից:

15. Լրացնել ՍԽՀՄ կենտրոնի և Ժողկոմխորհի 1925 թ., փետրվարի 26-ի «Սոցիա-

լական Ապահովագրության սոցալամուծանքների կոպարի մասին» (ՍԽՀՄ Որեն. Ժողովածու 1925 թ. 14, հոգ. 107), վորոշման 7-րդ հոգ. հետևյալ բովանդակությամբ.

«7. Դյուղացիական անտեսություններում զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրության համար սոցալավճարների կոպարը սահմանվում է առանձին որենքով»:

16. Բանվորական բնակարանների շինարարությանը ոժանդակող միջոցների մասին 1927 թ. 15-ի կանոնադրության (ՍԽՀՄ Որեն. Ժողովածու, 1927 թ. № 36, հոգ. 369), 8-րդ հոգվածը արտահայտել հետևյալ խմբագրությամբ.

«8, 5 և 7-րդ հոգվածներում մասնանշված իրադիրը և հատկացումները չեն տարածվում այն սոցալավճարների վրա, վոր մուծվում են. ա) սեզոնային և ժամանակավոր աշխատավորների մասնակի ապահովագրման համար. բ) դյուղացիական անտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց համար, գ) տրանսպորտի, արհեստավորների, արդյունաբերական կոոպերացիայում և աշխատանքային արտերներում աշխատող աշակերտների սոցիալական ապահովագրության մասին «ՍԽՀՄ կենտրոնի և Ժողկոմխորհի 1927 թ. սեպտեմ-

բերի 7-ի վորոշումով նախատեսված աշակերտ-
ների ապահովագրման համար. դ) տեղական
ժողովուսմամբինների պայմանագրերով անայնա-
գործների և արհեստավորների մոտ աշակերտող
անապաստան յերեխաների ապահովագրման հա-
մար («ՍԽՀՄ Որեն. ժողովածու», 1926 թվի
№ 76, հոդ. 407):

ՍԽՀՄ Կենտգործկոմի նախագահ՝

Մ. ԿԱԼԻՆԻՆ

ՍԽՀՄ Ժողկոմխորհի նախագահի

տեղակալ՝ Ա. ՅՅՈՒՐՈՒՊԱ

ՍԽՀՄ Կենտգործկոմի

քարտուղար՝ [REDACTED]

Մոսկվա, Կրեմլ.

26 հոկտեմբերի 1927 թ.

Վ Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ՍԽՀՄ ԱՇԽԱՏՈՂԿՈՄԱՏԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
ԽՈՐՀՐԴԻ

15 մարտի 1928 թ. № 163

ՍԽՀՄ Կենտգործկոմի յեվ ժողկոմխորհի 1927 թ.
հոկտեմբերի 26-ի «Գյուղացիական սննետու-
թյուններում վարձու աշխատանքով զբաղված
անձանց սոցիալական ապահովագրության մա-
սին» վորոշումը կիրառելու ժամկետի մասին

● Գյուղացիական անտեսուլթյուններում վար-
ձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիալական
ապահովագրության մասին հրատարակված ՍԽՀՄ
Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1927 թ. հոկ-
տեմբերի 26-ի վորոշման» («ՍԽՀՄ Որենս. ժո-
ղովածու, 1927 թ. № 60 հոդ. 605) 13-րդ հոդ-
վածի հիման վրա, ՍԽՀՄ Աշխատողական առ-
ընթեր Սոցիալական Ապահովագրության Համա-
միութենական Խորհուրդը վորոշեց.

1. Գյուղացիական անտեսուլթյուններում
վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիա-
լական ապահովագրության մասին ՍԽՀՄ
Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1927 թ. հոկ-

տեմբերի 26-ի վորոշումը (թե պարտադիր և թե կամավոր ապահովագրութեան նկատմամբ) գործադրութեան մեջ դնել 1928 թ. մարտի 1-ից աշխատանքի շրջաններում, վորոնք հիշատակված են սրան կցվող ցուցակում հաստատված 1928 թ. մարտի 15-ին, ըստ վորում ՍՆՀՄ կենտրոնի և Ժողովրդի մատնանշված վորոշումը (հոդ. 2) անցկացնելու համար վայրերի ցուցակը պիտի կազմել այն հաշվով, վոր տվյալ շրջանի բոլոր վայրերում, ուր պիտի անցկացրվի գյուղացիական տնտեսութեան ներքին վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրութեանը գյուղացիական տնտեսութեան ներքին վարձու անձանց ընդհանուր թիվը չը գերազանցի սրան կցվող ցուցակում մատնանշած ամբողջ շրջանում վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց թվին:

2. Այն վայրերի ցուցակը, ուր պիտի անցկացվի գյուղացիական տնտեսութեան ներքին զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրութեանը, սահմանվում է համապատասխան շրջանի սոցիալական ապահովագրման մարմիններին կողմից:

3. Այն շրջաններում, վորոնք չեն մտնում կցվող ցուցակի մեջ, այլ և ցուցակում հիշատակված շրջանային այն վայրերում, ուր հա-

մաձայն սույն վորոշման գյուղացիական տնտեսութեան ներքին վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրութեանը յինթակա չի իրագործման, սոցիալական ապահովագրական մարմինները կարող են միջմիութեանական միավորումների հետ համաձայնութեան գալ և անցկացնել գյուղացիական տնտեսութեան ներքին վարձու աշխատանքով զբաղված ապահովագրման յինթակա անձանց սոցիալական ապահովագրութեանը: Սակայն սույն հոդվածում մատնանշված շրջաններում և վայրերում սոցիալական ապահովագրութեան կիրառումը թույլատրելի չէ միայն այն դեպքում, յեթե տվյալ շրջանում կամ վայրում բավականաչափ ճշուղովորված և գյուղերում ապահովագրվածներին սպասարկելու համար հարմարեցրած սոցիալական ապահովագրական ապարատ կա, իսկ նոր ապարատ ստեղծելու անհրաժեշտութեան դեպքում, միայն այն ժամանակ, յերբ նոր ապարատի պահպանութեանը տվյալ շրջանի կամ վայրի տնտեսութեան ներքին հասանելի բոլոր սոցալամուծանքների 20%-ից չի գերազանցի:

Սոցիալական Ապահովագրութեան
Համաժողով. Խորհրդի Լախագահ՝ Լ. ՆԵՄՁԵՆԿԻՆ
Պատ. քարտուղար՝ Վ. ԿՈՒՁԵՍԻՆ

ՍԽՀՄ Աշխտողկոմատին առընթեր Սոցիալական Ապահովագրության Համամիութենական Խորհրդի 1928 թ. մարտի 15-ին ընդ № 162 հաստատված «Գյուղացիական տնտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրության կանոններ» : (Հրատարակված են «Գյուղացիական տնտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց սոցիալական ապահովագրության մասին» ՍԽՀՄ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1927 թ. հոկտեմբերի 26 ի վորոշման (ՍԽՀՄ Որենքն. Ժողովածու, 1927 թ. № 60, հոդ. 605 և «ՍԽՀՄ Կենտգործկոմի, Համառուսաստանյան Կենտգործկոմի Իզվեստյա» 1928 թ., 15 մարտի № 63) 11 և 14-րդ հոդվածների հիման վրա :

1. ՊԱՐՏԱԳԻՐ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՆՔԱԿԱ ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿ:

1. Հետևյալ կատեգորիաների գյուղացիական տնտեսությունները ապահովագրում են իրենց մոտ վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց պարտադիր կերպով և սոցապվճար են մուծում հետևյալ չափերով.

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏԵԳՈՐԻԱՆԵՐԸ

Ա. Արդյունաբերական սիպի ճեմեսությունների օարբին պատկանող ճեմեսություններ.

Սոցիալական
ապահովագր.
վճարների 0/0-
ային հարաբ.
աշխատավար-
ձին հատմամբ

1. Տվյալ վայրում ամբողջ գյուղատնտեսական սեզոնի ընթացքում, զաշտային աշխատանքների սկզբից մինչև վերջը, միաժամանակ 3-ից վոչ պակաս թվով անձանց (բատրաշկաներ) աշխատանքը կիրառող տնտեսությունները ապվճար են մուծում . . . 10⁰/0

2. Այն տնտեսությունները, վորոնց տերերը պարտավոր են արդյունագործական ձեռնարկությունների համար վոչ ցածր քան 2 րդ կարգի արտոնագիր (պատենա) ընտրելու և կամ առևտրական ձեռնարկությունների համար արտոնագիր ընտրելու անկախ նրա կարգից (կանոնադրություն պետական արդյունագործական հարկի մասին, ՍԽՀՄ Որեն. Ժողովածու, 1926 թ. հոդ. 474-րդ) ապվճար են մուծում . . . 10⁰/0

3. Այն տնտեսությունները, վորոնք չեն համապատասխանում 1 և 2-րդ կետերում մատնանշված պայմաններին և համաձայն Միութենական Հանրապետությանց Ժողկոմիտեների հրահանգներով սահմանված կարգի (ՍԽՀՄ Ժողկոմիտեների 1927 թ. 10 հոկտեմբերի խմբագրած «Դյուղացիական տնտեսություններում վարձու ուժանդակ աշխատանք կիրառելու ժամանակավոր կանոնների» 1 հոդվածի ծանոթության, ՍԽՀՄ Որեն. Ժողովածու, 1927 թ. № 60 հոդ. № 609) դասված են արդյունաբերական տիպի տնտեսությունների շարքում, ապվճար են մուծում . . . 6⁰/₀

Բ. Կոլեկտիվ սնեստություններ (քնկերություններ, արտեր, կոմունաները յեվ այլն) ապվճար են մուծում . . . 6⁰/₀

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Այս կանոնները չեն տարածվում կոոպերատիվ տնտեսությունների այլ տեսակների վրա, այսինքն տորֆի և և այլն, այլ և կոլեկտիվ տնտեսությունների, միություններ, սեկցիաների, բյուրոների և այլն) վրա, վորոնք պարտավոր են ապահովագրել իրենց մոտ յեղած վարձու աշխատավորներին ընդհանուր հիմունքներով:

4. Համայնական հովիվներ յեվ հոտաղներ վարձող գյուղական հողային համայնքները, նրանց մասերը յեվ գյուղացիների առանձին խմբակները ապվճար են մուծում . . . 6⁰/₀

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Առանձին տնտեսություններում աշխատող հովիվների համար սոցապվճարները գանձվում են նույն հիմունքներով, ինչ վոր գյուղացիական տնտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված մյուս անձանց համար:

2) Դյուղացիական տնտեսություններում զբաղված տեխնիքական ուժի համար (գյուղատնտեսներ, արակտորիստներ և այլն) սոցապվճար են մուծվում 10⁰/₀-ի չափով: Այդ մուծանքները հաշվում են փաստորեն վճարված ամբողջ աշխատավարձից:

2. ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՆԹԱԿԱ ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՈՄԱՐԱԳՐՈՒՄԸ

3. Դյուղացիական տնտեսություններում պարտադիր սոցիալական ապահովագրման յենթակա վարձու աշխատավորներ ունեցող անձինք պարտավոր են իրենց տնտեսությունները

սոմարագրել սոցապմարմիններում նահանգային (կամ նրան համապատասխանող) սոցապգանձարկղի կողմից սահմանվող ժամկետներում և կարգով:

Տոմարագրման հայտարարության ձևը սահմանվում է համապատասխան Միութենական Հանրապետությունների Աշխտողկոմատներին առընթեր Սոցապգլխվարչությունների կողմից:

4. Տոմարագրման ժամկետը լրանալուց հետո, սոցապմարմինն ստուգում է հայտարարությունների հիման վրա իր կազմած ցուցակը, ոգտվելով ֆինտեսչի, շրջգործկոմի և գյուղխորհրդի ավյալներից և լրացնում է ցուցակը պարտադիր ապահովագրման յենթակա չըտոմարագրված տնտեսություններով:

3. ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՄՆ

5. Գյուղացիական այն տնտեսությունները, վորոնք չեն պատկանում 1-ին հոգվածում մատնանշված գյուղացիական տնտեսությունների կատեգորիաներին, կարող են իրենց մոտ վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց ապահովագրել կամավոր կերպով: Կամավոր սոցիալական ապահովագրման դեպքում ապվճար է մուծվում աշխատավարձի 3⁰/₆ ի չափով:

6. Գյուղացիական այն տնտեսությունները, վորոնք չեն պատկանում 1-ին հոգվածում մատնանշված գյուղացիական տնտեսություններին և կամենում են իրենց մոտ վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց ապահովագրել կամավոր կերպով, գրավոր պայմանագիր են կրնքում սոցապմարմինների հետ:

Կամավոր սոցապահովագրության մասին կնքվող գրավոր պայմանագրի տիպիկ ձևը սահմանում են Միութենական Հանրապետությունների Աշխտողկոմատներին առընթեր Սոցիալական Ապահովագրության Գլխավոր Վարչությունները:

7. Սոցապգանձարկղը չի ընդունում այն անձանց կամավոր ապահովագրումը, վորոնք վարձվում են մինչև մեկ ամիս ժամանակամիջոցով կամ վորոնց աշխատանքը մեկ ամսից ավել չի տևելու:

8. Կամավոր ապահովագրումը (հոդ. 5) կատարվում է վորոշ ժամանակի համար, բայց վոչ ավելի քան մեկ տարի ժամանակով:

4. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՊՎՃԱՐՆԵՐ ՀԱՇՎԵԼՆ ՈՒ ԳԱՆՁԵԼԸ

9. Սոցապահովագրական վճարները գյուղացիական տնտեսություններում զբաղված ան-

ձանց համար թե կամավոր և թե պարտադիր ապահովագրման դեպքում, բացառութեամբ 2-րդ հոդվածում մատնանշվածներից, հաշվվում են միջին աշխատավարձից ըստ հետևյալ կարգերի:

ԿԱՐԳԵՐ ՀՍՏ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐԶԻ

Կարգ	Միջին ամսեկան աշխատավարձ				
1	Ամսական աշխատավարձով մինչև 13 ռ.				11 ռուբ.
2	» 13 ռ. բարձր	»	18 »		15 »
3	» 18 ռ. »	»	22 »		20 »
4	» 22 ռ. »	»	27 »		25 »
5	» 27 ռ. »	»	32 »		29 »
6	» 32 ռ. »	»	40 »		34 »
7	» 40 ռ. »	»	— »		41 »

Աշխատավարձը այս կամ այն կարգում դասելիս աշխատավարձի մեջ ե մտցրվելու աշխատայմանագրով պայմանավորված թե զբաղմունքի վարձատրութիւնը և թե բնականով վարձատրութիւնը, բացառութեամբ աշխատավորին տրամադրվող բնակարանի արժեքից:

10. Սոցապվճարի չափը պարզելուց հետո սոցապվարմինը ուղարկում ե վարձողին գրավոր ծանուցում, վորում մատնանշվում ե աշ-

խատավորների յուրաքանչյուր խմբակի ապվճարի չափը, ապվճարի չափը վորոշելու հիմունքները, աշխատավորների թիվը, վորոնց համար ապվճար ե մոծվելու, աշխատավարձի գումարը, վորից ապվճար ե հաշված և ապվճարը մոծելու ժամկետն ու տեղը:

Ուղարկվող ծանուցագրում նաև մատնանշված ե լինելու, վոր վարձողը պարտավոր ե աշխատավորների թվի վարձման ժամկետերի բոլոր փոփոխումների մասին (ամբողջ գյուղատնտեսական սեզոնի կամ նրա մի մասի նկատմամբ) մի շաբաթվա ընթացքում հաղորդել սոցապվարմին, վորը պատշաճ դեպքերում համապատասխան չափով փոխում ե սահմանված ապվճարի չափը:

Ծանուցումը հանձնվում ե վարձողին ստացականով ծանուցման պատճենի վրա և հանդիսանում ե հաշվական տեղեկագիր, համաձայն վորի և մոծվելու յե ապվճարը:

11. Կամավոր ապահովագրման դեպքում ապվճարները մոծվում են առաջուց վոչ պակաս, քան մեկ ամսվա համար: Պարտագիր ապահովագրման դեպքում ապվճարը մոծվում ե անցյալ ամսի համար սոցապգանձարկղի կողմից սահմանված ժամկետներում:

12. Սոցապվճարների ապառքի գանձումը

թե կամավոր և թե պարտադիր ապահովագրման դեպքում կատարվում է անվիճելի հարկադրական գանձման կարգով ընդհանուր հիմունքներով, համաձայն ՍԽՀՄ և Միութենական Հանրապետությունների որենսդրությունների:

13. Ապվճարների մոծումը 2 ամսից ավելի ուշացնելու, այլ և կրկնողական ուշացման, սոցապմարմիններում տոմարազրկելուց խուսափելու, սոցապմարմիններին պահանջվող տեղեկությունները չընդգործելու և կամ զիտավորյալ սուտ տեղեկություններ հալորդելու համար, հանցավորները քրեական կամ վարչական պատասխանատվության են յենթարկվում, համաձայն Միութենական Հանրապետությունների որենսդրությունների:

5. ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԶԲԱՂՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒՄ

14. ՍԽՀՄ կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1927 թ. հոկտեմբերի 26-ի վորոշման ներգործության տակ ընկնող գյուղացիական տնտեսություններում զբաղված թե պարտադիր և թե կամավոր կերպով ապահովագրման յենթակա անձինք, իսկ պատշաժ դեպքում, նրանց ընտա-

նիքների անդամները իրավունք ունին ապահովվելու:

ա) Հիվանդություն հետևանքով ժամանակավոր անաշխատանակություն նպաստով վոչ ավելի 26 շաբաթից պարտադիր ապահովագրման դեպքում և վոչ ավելի 13 շաբաթից կամավոր ապահովագրման դեպքում:

բ) Աշխատանքային խեղանդամություն հետևանքով առաջացած ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստով, ժամանակավոր անաշխատունակության առաջին որից մինչև աշխատունակությունը վերախնդնելու որը կամ մինչև աշխատանքի անկարությունը հաստատելու որը:

գ) Հղություն և ծննդաբերության հետևանքով առաջացած ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստով 4 շաբաթ մինչ ծննդաբերությունը և 4 շաբաթ ել ծննդաբերությունից հետո:

դ) Միանվագ նպաստով, յերբ ապահովագրված աշխատավորուհին յերեխա յե ծնում:

յե) Թաղման նպաստով ապահովագրվածի մահվան դեպքում:

զ) Աշխատանքի անկարության և մահացածի ընտանիքի կենսաթոշակներով, յեթե աշխատանքի անկարությունը և մահը առաջացած են

վարձու աշխատանքի հետ կապված դժբախտ պատահարի հետևանքով:

15. Հիվանդության, աշխատանքային խեղ-անդամության, հղության և ծննդաբերության հետևանքով առաջացած ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստները տրվում են ժամանակավոր անաշխատունակության հետեանքով բոլոր բաց թողված բանվորական տոմարագրական որերի համար 14-րդ հոդվածում մատնանշված ժամկետների սահմաններում:

Որական նպաստը սահմանվում է հետևյալ կայուն չափերով ըստ աշխատավարձի կարգերի.

ԿԱՐԳԵՐՆ ԸՍՏ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՁԻ

Կարգ 1	ամսե- կան	աշխատա- րձով	մինչև 13 ռ.	Միջին ամ- սեկան աշ- խատավ. 11 ռ.	Որական նպ. չափը 25 կ.
2	»	»	» 13—18	15	35
3	»	»	» 18—22	20	45
4	»	»	» 22—27	25	55
5	»	»	» 27—32	29	65
6	»	»	» 32—40	34	75
7	»	»	» 40 —	41	90

16. Հղության և ծննդաբերության հետե-վանքով առաջացած ժամանակավոր անաշխա-

տունակության նպաստը տրվում է ապահովա-գրված աշխատավորուհիներին այն դեպքում, յերբ նրանք մինչ հղության պատճառով աշխա-տանքից արձակուրդ ստանալը նախորդ յերկու տարվա ընթացքում վարձու աշխատանքի 6 ամ-սվա ստաժ ունենան:

17. Այն վայրերում, ուր բժշկական վերա-հսկողության մարմինները և բժիշկներ կան, գյուղացիական անտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձինք աշխատանքի արձակուրդ են ստանում բոլոր ապահովագրված-ների համար սահմանված ընդհանուր կարգով:

Այն վայրերում, ուր բժշկական վերահսկո-ղության մարմիններ և բժիշկներ չկան, աշխա-տանքից արձակուրդ ստանալու իրավունքը սոց-ապգանձարկղի և տեղական Առքաժնի փոխա-գարձ համաձայնությամբ կտրող է տրամադրվել բուժակայանի վարիչին:

Թե վորքան ժամանակով կարող են աշխա-տանքից արձակուրդ ստանալ, ժամկետը սահ-մանվում է Սոցապգանձարկղի կողմից, նայած թե բուժակայանը վորքան հեռու յե մոտակա բժշկական կայանից:

18. Ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստն ստանալու համար ապահովագրվածը ներկայացնելու յն հետևյալ փաստաթղթերը.

ա) Աշխատանքային պայմանագիրը կամ հաշվեգրքույկը:

բ) Հիվանդանոցային թերթիկ, տրված բժշկական կազմին պատկանող անձից (հոդ. 17).

գ) Յերբ հղության և ծննդաբերության հետևանքով ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստ ե պահանջում ապահովագրվածը, բացի «ա» և «բ» կետերում մատնանշված փաստաթղթերից պարտավոր ե ներկայացնելու վարձու աշխատանքի 6 ամսվա ստաժը ապացուցող փաստաթղթեր:

19. Աշխատավորուհիներին յերեխա ծնելիս միանվագ նպաստը տրվում ե (հոդ. 14, կետ «դ») յեթե նրանք մինչև հղության հետևանքով արձակուրդ ստանալը նախորդ յերկու տարվա ընթացքում աշխատանքային 6 ամսվա ստաժ ունենան:

Աշխատավորուհուն յերեխա ծնվելու դեպքում միանվագ նպաստը սահմանվում ե 10 ու. չափով:

20. Յերեխայի համար միանվագ նպաստ պահանջվելիս ապահովագրված աշխատավորուհին ներկայացնելու յե հետևյալ փաստաթղթերը.

ա) Աշխատանքային պայմանագիրը կամ հաշվեգրքույկը:

բ) Զագսի վկայականը յերեխայի ծննդյան մասին:

գ) Փաստաթղթեր վարձու աշխատանքի 6 ամսվա ստաժի մասին:

21. Ապահովագրվածների (հոդված 14 կետ «դ») թաղման նպաստը տրվում ե 10 ու. չափով: Այդ նպաստը ստանալու իրավունքը վայելում են՝ մահացածի ամուսինը, ծնողները, զավակները, յեղբայրները և քույրերը:

22. Ապահովագրվածի թաղման նպաստ ըստանալու համար դիմող անձը ներկայացնելու յե հետևյալ փաստաթղթերը.

ա) Մահացածի աշխատանքային պայմանագիրը կամ հաշվեգրքույկը:

բ) Զագսի վկայականը մահվան մասին:

գ) Նպաստը ստանալու համար դիմող անձի մահացածի հետ ունեցած ազգակցական կապը ապացուցող փաստաթուղթը (հոդ. 21):

23. Աշխատանքի անկարողության դեպքում ամսեկան կենսաթոշակը նշանակվում ե հետևյալ կայուն չափերով ըստ աշխատավարձի կարգի (հոդ. 9) և աշխանկարության խմբակների:

ԿԱՐԳԵՐ ՇՍՏ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԻ	ԱՄՍԵԿԱՆ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԻ ՉԱՓԸ				
1 կարգ	ամս. աշխատարձ. մինչև 13 ռ.	Ամսկան միջին աշխատարձ.	3 և աղելի անդ. բարդ. ընտանիքին	2 անդ. բարկացած ընտանիքին	1 անդ. բարկացած ընտանիքին
2 »	» » 13—18	— 15	5—75	3—75	2—50
3 »	» » 18—22	— 20	7—50	5—	3—50
4 »	» » 22—27	— 25	9—25	6—25	4—25
5 »	» » 27—32	— 29	11—	7—25	4—75
6 »	» » 32—40	— 34	12—75	8—50	5—75
7 »	» » 40—	— 41	15—50	10—25	7—

26. Կենսաթոշակը աշխանկարության կամ ընտանիքի նեցուկի մահվան հետևանքով՝ (հոգվածներ 23 և 25) նշանակվում է ըստ աշխակարի (կամ մահացած նեցուկի) աշխատավարձի այն կարգի, վորով համաձայն 9-րդ հոդվածի նրա համար սոցապահովագրման համար վճարներ պիտի մուծվեյին ըստ վերջին աշխատատեղի:

27. Աշխանակարության ընտանիքի նեցուկի մահվան հետեանքով նշանակված կենսաթոշակը տրվում է ամեն ամիս:

28. Աշխանկարության թոշակ նշանակելու համար դիմող անձինք ներկայացնելու յեն հետևյալ փաստաթղթերը.

ա) Աշխատանքային պայմանագիր կամ հաշվեգրք՝

բ) Դժբախտ պատահարի մասին արձանագրություն՝ կազմած աշխտեսչի, գյուղխորհրդի կամ միլիցիայի կողմից:

29. Մահացած նեցուկի ընտանիքի անդամ-
ները կենսաթոշակ նշանակելու մասին գիմելիս
ներկայացնելու յեն հետևյալ փաստաթղթերը.

ա) Մահացածի աշխատանքային պայմանագիրը կամ հաշվեգրքույկը:

բ) Մահացածի հետ պատահած դժբախտ

դեպքի արձանագրութիւնը կազմած աշխատեսչի,
գյուղխորհրդի կամ միլիցիայի կողմից:

դ) Զագսի վկայականը նեցուկի մահվան
մասին:

դ) Մահացածի խնամքի տակ գտնվելը և
նրա հետ միասին մի ընտանեկան տնտեսու-
թյուն ունենալը հաստատող փաստաթղթերը:

յե) Թոշակ նշանակելու մասին դիմող ան-
ձանց և մահացածի մեջ յեղած ազգակցությու-
նը հաստատող փաստաթղթեր (ծննդյան վկա-
յականներ, անձնական վկայագրեր և այլն):

30. Գյուղացիական տնտեսութիւններում
վարձու աշխատանքով զբաղված անձանց, վո-
րոնց ապահովագրման համար ապվճար մուծ-
վում է 10⁰/0-ի չափով (բաժին ա., հոդ. 1, կետ.
1 և 2), բացի 14-րդ հոդվածում մատնանշված
ապահովության տեսակներից տրվում է նաև
ապահովություն գործադրկության դեպքում:
Այն անձանց, վորոնք վարձված են յեղել մեկ
ամբողջ տարով և կամ աշխատանք կատարելու
մեկ ամբողջ տարվա ընթացքում, գործադրկու-
թյան նպաստը տրվում է վոչ ավելի քան 3 ա-
միս մի տարվա ընթացքում և վոչ ավելի քան
6 ամիս գործադրկության մի շրջանում 2 տար-
վա ընթացքում: Մատնանշված անձանց, յեթե
նրանք վարձված են սեզոնային կամ ժամանա-

կազմող աշխատանքի համար, գործադրկության
նպաստը տրվում է միմիայն սեզոնի ժամանակ
տեղի ունեցած գործադրկության դեպքում վոչ
ավելի քան 2 ամիս տվյալ սեզոնի ընթացքում:

31. Գործադրկության նպաստը (հոդ. 30)
տրվում է այն անձանց, վորոնց համար ֆարձու
աշխատանքը հանդիսանում է ապրուստի միակ
աղբյուրը և վորոնք մինչ գործադրկութիւնը
վերջին 2 տարվա ընթացքում վարձու աշխա-
տանքով զբաղվել են վոչ պակաս քան 8 ամիս:

32. Գործադրկության նպաստը չի տրվում
գյուղացիական տնտեսութիւն ունեցող ան-
ձանց:

33. 30-րդ հոդվածում մատնանշված ան-
ձանց գործադրկության նպաստ է տրվում ա-
միսը 4 ուրբի:

34. Գործադրկության նպաստ ստանալու
համար դիմող անձինք ներկայացնելու յեն հե-
տևյալ փաստաթղթերը:

ա) Աշխատողմատի միջնորդական մարմնի
վկայականը, իսկ ուր այդպիսին չկա, արհմիու-
թյան վկայականը իբրև գործադուրկ հաշվառման
մեջ լինելու մասին:

բ) Վերջին աշխատատեղի աշխատանքային
պայմանագիրը կամ հաշվեգրքույկը, մատնա-
նշելով աշխատանքը դադարեցնելու ժամանակը

և արհմիության տեղեկանքը այն մասին, թե տվյալ անձը արձակված է յեղել, թե կամովին է հեռացել աշխատանքից:

զ) Փաստաթղթեր վարձու աշխատանքի 8 ամսյա ստաժ ունենալու մասին:

դ) Փաստաթղթեր գյուղացիական տնտեսությունն չունենալու մասին:

35. Յերբ գյուղացիական տնտեսություններում վարձու աշխատանքով զբաղված անձը դիմում է նպաստ կամ թոշակ նշանակելու մասին, այլ և յերբ գյուղացիական տնտեսությունում զբաղված անձի մահվան դեպքում նրա ընտանիքի անդամն է դիմում թոշակ կամ նպաստ ստանալու համար, Սոցապմարմինը ստուգում է, թե տվյալ գյուղացիական տնտեսությունները արդյոք տոմարագրված են իբրև պարտադիր ապահովագրման յենթակա տնտեսություններ. թոշակ կամ նպաստ նշանակելու մասին դիմող անձը կամ մահացածը կամավոր ապահովագրվածների ցուցակում հիշատակված է թե վոչ:

Յեթե պարզվի, վոր համապատասխան գյուղացիական տնտեսությունները Սոցապմարմիններում տոմարագրված չեն և մահանշված անձինք կամովին ապահովագրվածների ցուցակում չեն հիշատակված, այդ դեպքում Սոցապ-

մարմինը հետազոտում է համապատասխան գյուղացիական տնտեսությունը, պարզելու թե արդյոք այդ տնտեսությունը պատկանում է այն գյուղացիական տնտեսությունների թվին, վորոնցում վարձու աշխատանքով զբաղված անձինք յենթակա յեն պարտադիր ապահովագրման թե վոչ:

Համեմատ հետազոտման արդյունքի ել Սոցապմարմինը լուծում է թոշակ կամ նպաստ նշանակելու հարցը և միջոցներ է ձեռք առնում գանձելու ապվճարները գյուղացիական տնտեսություններին, վորոնք պարտավոր եյին ապահովագրելու իրենց վարձու աշխատավորներին և համաձայն 13-րդ հոդվածի հանցավորների քրեյական պատասխանատվության յենթարկում:

36. Թե պարտադիր և թե կամավոր կարգով ապահովագրված անձինք իրավունք ունեն սոցապգծով ապահովվելու անկախ վարձողի կողմից սոցապվճարը փաստորեն կատարվելու հանգամանքից, ըստ վորում կամավոր ապահովագրման դեպքում սոցիալական ապահովագրությունը տրվում է միայն ապահովագրական այն դեպքերում, վորոնք տեղի յեն ունեցել ապգանձարկղի և վարձողի միջև կնքած պայմանագրի ժամկետի ընթացքում, մինչև նրա դադարեցման որը (հոդ. 8):

ՀՀ Ազգային գրադարան



NL0212750

44.075